

**Logopediepraktijk
Het Praathuis
Roelien van Halsema
Mirjam Hermans
Kim Ruiter
Marieke Luten**

Wat is het belang van kindertaalontwikkeling

Er wordt veel gesproken over taalontwikkeling, taalontwikkeling is in het nieuws, taalontwikkeling is IN. Ook bij het ministerie van onderwijs leeft de ambitie om kinderen met een taalachterstand ondersteuning te gaan geven. Op verschillende symposia wordt benadrukt hoe graag de peuterspeelzalen tijdig ontwikkelingsachterstanden signaleren. Er is blijkbaar een duidelijk belang.

Waarom is kindertaalontwikkeling zo belangrijk? Taalontwikkeling staat aan het begin van alle verstandelijke ontwikkeling. Rekenen heeft in het begin vooral talige aspecten, lezen ontstaat uit taal, vakken zoals aardrijkskunde en geschiedenis zijn natuurlijk talig. Spreekbeurten, gesprekken voeren, informatie geven en krijgen, contacten leggen: allemaal taal. Wanneer een kind zich niet goed ontwikkelt merk je dit vaak als eerste aan de taal. Maar ook veel ontwikkelingsproblemen hebben een uitingsvorm via en kenmerken in de taalontwikkeling

Wanneer wij het erover eens zijn dat kinderen zich goed moeten kunnen ontwikkelen, dat ontwikkelde kinderen goed zijn voor onze maatschappij in vele opzichten (financieel, sociaal, economisch) laten wij dan aandacht schenken aan de taalontwikkeling!

Iets over kindertaalontwikkeling:

In ongeveer 5 jaar ontwikkelt een kind het praten stap voor stap. Een grootse prestatie voor de belangrijkste ontwikkeling in een mens! Een kind heeft een beperkte periode om de taalontwikkeling te volbrengen. Het eerste jaar raakt het kind gericht op taal en oefent zijn articulatie-organen door geluiden te maken en te brabbelen. Rond het eerste jaar komen de eerste woordjes. Het kind begrijpt dan al heel wat taal. Rond het tweede jaar maakt het kind al kleine zinnestels: tweewoordzinnen. "papa auto", "opa die", het kind bedoelt er een hele boodschap mee. Daarna gaat het snel en als het kind 4 jaar is maakt het al begrijpelijke, duidelijk verstaanbare eenvoudige zinnen. *De eerste 5 jaar zijn cruciaal, daarna is er nog wel groei maar staat het systeem overeind.* Dat systeem kan in de hersenen niet meer veranderd worden, de rijping is met 7 jaar echt zo'n beetje voorbij. Na het 7^e levensjaar volgt er wel uitbreiding, bijvoorbeeld van de woordenschat. Elk jaar in de taalontwikkeling is dus van belang!

Voorwaarden voor taalontwikkeling:

Voor taalontwikkeling zijn bepaalde voorwaarden nodig. Bijvoorbeeld bij het kind zelf:

Een goed gehoor

Verstandelijke vermogens

Fysieke mogelijkheden (kaak, lippen, gehemelte)

Samenwerkende zintuigen

Maar ook:

beurtgedrag,

luistervaardigheid,

oogcontact,

mondmotoriek,

communicatiedrang.

Omgeving

Taalontwikkeling lijkt vanzelf te gaan net zoals dat een kind als vanzelf gaat kruipen en lopen.

Nu is voor het ontwikkelen van taal iets meer nodig. Leren praten gaat helemaal niet vanzelf!

Natuurlijk moeten aan de voorwaarden worden voldaan. Deze springen niet altijd in het oog wanneer daar iets aan schort. Kindertaalontwikkeling gedijt bij een omgeving die met het kind speelt, met het kind praat, naar het kind luistert, vragen beantwoordt. Een omgeving die vertaalt wat het kind bedoelt, het kind voorleest, spelletjes doet. Kortom, een omgeving die plezier beleeft in het communiceren met het kind. Dit begint al in de wieg.

Veel voorkomende problemen:

Logopediepraktijk Het Praathuis, R.C. van Halsema, M.S. Hermans, K.M. Ruiter, K. Klein, Groenendaal 233C,

8271EM IJsselmuiden, Tel: 038-3318132

e-mail: contact@praathuis.info

www.praathuis.info

* Kinderen kunnen veelvuldige oorontstekingen doormaken en periodes slecht horen, waardoor ze geen stabiele informatie binnen krijgen via het gehoor. Zij kunnen onduidelijk gaan spreken, klanken Logopediepraktijk Het Praathuis, R.C. van Halsema, M.S. Hermans, K.M. Ruiter, K. Klein, Groenendaal 233C, 8271EM IJsselmuiden, Tel: 038-3318132, E-mail: contact@praathuis.info
www.praathuis.info

verwisselen, hun grammatica slecht ontwikkelen. Ze gaan gesprekservaring missen doordat de buurvrouw of iemand die ze tegen komen in de winkel ze slecht verstaat. Daardoor missen deze kinderen belangrijke oefening en opbouw van hun taalontwikkeling.

* Kinderen kunnen op zichzelf staande problemen hebben met de klankontwikkeling, waardoor zij klanken in de hersenen anders opvangen en oslaan dan hoe het zou moeten. Dit geeft uitspraakfouten met allerlei gevolgen: gevolgen in de psychologische ontwikkeling, gevolgen voor het leren lezen.

*Kinderen kunnen stotteren doordat de timing van spraakklanken moeilijk verloopt. Dit kan problemen geven: psychische gevolgen, spreekangst, sociale gevolgen.

* Kinderen kunnen vanwege allergieën of verkoudheden open-mondgewoonten ontwikkelen. Het ademen door de mond geeft meer kans op verkoudheden, invloed op de houding, invloed op de uitgroei van de kaak, het gebit en de schedel, invloed op het spreken.

* Kinderen kunnen op zich staande taalontwikkelingsstoornissen doormaken. Dit geeft veel negatieve invloed op de ontwikkeling van hun persoonlijkheid, het contact met anderen, het leren lezen en de verdere leerontwikkeling, het schoolverloop. Ook kunnen kinderen taalontwikkelingsstoornissen hebben die samengaan met (lichte) neurologische problemen (Bijv: ADHD, PDD-NOS, problemen in het verwerken van zintuiglijke waarneming, problemen in het aansturen van motoriek) of taalontwikkelingsstoornissen die ontstaan door andere problemen: doofheid, slechthorendheid, autisme, ontwikkelingsachterstand.

Wanneer er bepaalde problemen ontstaan in de taal/spraakontwikkeling van het kind is het van groot belang dat de omgeving tijdig weet hoe het met deze problemen moet omspringen en hoe het kan bijsturen. Te vaak wordt er afgewacht of worden er onkundige adviezen opgevolgd die een averechts effect hebben. Omdat erfelijkheid een rol kan spelen komt het geregeld voor dat een kind met taal/spraakontwikkelingsproblemen in een omgeving wordt grootgebracht waarbij de ouders dezelfde moeilijkheden doormaakten, zodat de taalomgeving thuis niet optimaal is.

Hoe vaak komt dit voor? 10 procent van de kinderen heeft een taalontwikkelingsstoornis! Waarvan weer 10% een opzichzelfstaande taalontwikkelingsstoornis, dus zonder aanwijsbare oorzaken. De meeste ontwikkelingsproblemen bij een kind uit zich onder andere in de taalontwikkeling.

Signaleren van problemen en ingrijpen

Ik heb u verteld welke problemen er voor kunnen komen in de kinderspraak- en taalontwikkeling en wat voor grote gevolgen deze kunnen hebben. Te vaak wordt nog gezegd dat het vanzelf wel goed komt en worden er voorbeelden genoemd van kinderen die pas op hun vierde jaar gingen praten als Brugman.

Bij een kind dat problemen vertoont in de taalontwikkeling kan men dit niet zomaar voorspellen.

U heeft kunnen lezen hoe complex alle ontwikkelingsfacetten in elkaar kunnen grijpen en elkaar kunnen beïnvloeden. U ziet onmiddellijk het grote belang van goede en vroegtijdige hulp.

Natuurlijk bezoeken alle kinderen het consultatiebureau waar hun totale ontwikkeling en groei in de gaten wordt gehouden. In IJsselmuiden heeft eens per maand een logopedist zitting op het consultatiebureau om de kindertaalontwikkeling te beoordelen. Dit is fijn want voordat het kind de basisschool gaat bezoeken moet de taal- en spraakontwikkeling al een heleboel stappen hebben gemaakt!

Ook bezoekt een logopedist de basisscholen om de kinderen in groep 1 te screenen. Kinderen in groep 1 zouden w.b. taalontwikkeling een spurt moeten maken en de woordenschat zou flink moeten worden uitgebreid. Het kind moet al actief deel kunnen nemen aan de gesprekken en opdrachten in de klas, kunnen luisteren, begrijpen en verwoorden. Wanneer het kind daar niet aan toe kan komen omdat de spraak/taalontwikkeling niet goed verloopt, mist het kind al een belangrijke periode.

Te laat ingrijpen betekent onherstelbare scheefgroei en niet meer in te halen achterstand. De taalstructuren liggen vast, het systeem kan niet meer verbeterd worden. En daarbij heeft het invloed op de persoonlijkheidsgroei of een kind zich begrijpelijk kan uitdrukken of niet. Om zich harmonieus te kunnen ontwikkelen heeft het kind ervaring nodig in het voeren van gesprekken, het gebruiken van taal. Bovendien kunnen spraak- en taalontwikkelingsproblemen een alarmbel doen luiden voor het

Logopediepraktijk Het Praathuis, R.C. van Halsema, M.S. Hermans, K.M. Ruiter, K. Klein, Groenendaal 233C, 8271EM IJsselmuiden, Tel: 038-3318132, E-mail: info@praathuis.info
www.praathuis.info